

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
(คลินิกพืช)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง

๑. ความเป็นมา/พระราชดำริ

การใช้เทคโนโลยีการเกษตร หรือ นวัตกรรมที่เหมาะสม เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและสร้างแรงจูงใจในการกระตุ้นเศรษฐกิจการผลิตภาคการเกษตร โดยจำเป็นต้องมีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์กรวิจัยและพัฒนาภาคการเกษตร ที่เป็นแหล่งบริการความรู้เฉพาะด้านกับเกษตรกรเป้าหมาย ที่จะต้องนำความรู้ วิทยาการใหม่ และการบริการทางวิชาการโดยอาศัยช่องทาง (Channel) ต่าง ๆ ที่สามารถให้บริการตรงตามความต้องการ และทันต่อเหตุการณ์ การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและการถ่ายทอดเทคโนโลยี บรรลุผลสำเร็จตามที่มุ่งหวังเร็วขึ้น ซึ่งการดำเนินงานในรูปแบบนี้จะเป็นการบูรณาการนักวิชาการแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน ฯลฯ โดยอาศัยเครื่องมืออุปกรณ์เข้าช่วยในการปฏิบัติงาน สามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ทุกจุดสร้างแรงดึงดูดใจให้กับเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมาย เป็นการกระตุ้นเกษตรกรให้เกิดการตื่นตัว และยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

ในโอกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงขอพระราชทานุญาตจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่กราบบังคมทูลถวาย แต่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และ ทรงรับโครงการดังกล่าวไว้ในพระราชานุเคราะห์ ทรงพระราชทานพระราชานุญาตอัญเชิญพระนามาภิไธยย่อไว้ในเครื่องหมาย ตราสัญลักษณ์โครงการ

๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรังได้เข้าร่วมโครงการ โดยการออกให้บริการคลินิกพืช มีการแจกเอกสารทางวิชาการ และรับปรึกษาปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรในด้านการผลิตพืชให้คำแนะนำต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถแก้ไขและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างขั้นตอนการผลิตพืชได้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้งานวิจัยพัฒนาและงานบริการจัดการไร่นา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคให้เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ตลอดจนเพื่อสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริมและศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ดำเนินงานในรูปแบบการบูรณาการนักวิชาการ แต่ละสาขาทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง พัฒนาที่ดิน และการบัญชี ฯลฯ ทำให้การบริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีบรรลุผลสำเร็จสามารถกระตุ้นให้เกษตรกรเกิดการตื่นตัวและยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ

๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

๑. เพื่อให้เกษตรกรได้รับการบริการทางด้านพืชตามความต้องการและความเหมาะสมของพื้นที่
๒. เพื่อถ่ายทอดงานวิจัยพัฒนาและเทคโนโลยีทางด้านพืชให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายได้ ปรับใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิต
๓. เพื่อให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาทางด้านพืชที่เกิดขึ้นในพื้นที่ให้เกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

๔. พื้นที่เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

ในพื้นที่จังหวัดตรัง ตามแผนการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ของจังหวัดตรัง

๔.๒พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)
ในพื้นที่จังหวัดตรัง ตามแผนการจัดโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ของจังหวัดตรัง

๕. หน่วยงานรับผิดชอบ

๕.๑หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ :

สำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง กรมส่งเสริมการเกษตร

๕.๒หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง
- สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา

๖. งบประมาณ

๖.๑งบประมาณกิจกรรมวิชาการเกษตร

งบปกติของหน่วยงานที่ได้รับจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท

๖.๒ งบอื่นๆ (ระบุ)

- กปร.
ไม่มี
- มูลนิธิชัยพัฒนา
ไม่มี
- อื่นๆ (ระบุ)
ไม่มี

๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- ๗.๑.๑ แปลงเรียนรู้ในพื้นที่โครงการฯ
ไม่มี
- ๗.๑.๒ แปลงเกษตรกรขยายผล
ไม่มี
- ๗.๑.๓ การเป็นวิทยากร
ไม่มี

๗.๑.๔ การผลิตสื่อ / โสตทัศนอุปกรณ์

๗.๑.๕ การจัดนิทรรศการ

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตรัง มีแผนร่วมปฏิบัติงานโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ตามแผนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสนับสนุนแผนโครงการจังหวัดเคลื่อนที่ฯ ของจังหวัดตรัง รวมทั้งสิ้น ๔ ครั้ง ดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ การออกให้บริการโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯจังหวัดตรัง (ต.ค. ๖๕ -ก.ย.๖๖)

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	เกษตรกรที่ใช้บริการ	ติดตามต่อเนื่อง (คลินิก ๐๕)
๑	๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕	ศาลาประชาคมหาดสำราญ ม.๙ ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ จ.ตรัง	๓๘	๑๔
๒	๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖	ศาลาอเนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลละมอ ม.๑ ต.ละมอ อ.นาโยง จ.ตรัง	๔๗	๒๗
๓	๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖	องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย ม.๔ ต.ทุ่งค่าย อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	๑๐๒	๑๐
๔	๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖	ศาลาประชาคมวังวิเศษ ม.๗ ต.วังมะปรางเหนือ อ.วังวิเศษ จ.ตรัง	๑๑๙	๙
รวม			๓๐๖	๖๐

ตารางที่ ๒ การออกให้บริการโครงการ “หน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้กับประชาชนจังหวัดตรัง”

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	สถานที่	เกษตรกรที่ใช้บริการ
๑	๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕	โรงเรียนบ้านนาเมืองเพชร ม.๔ ต.นาเมืองเพชร อ.สิเกา จ.ตรัง	๖๐
๒	๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕	โรงเรียนบ้านทุ่งต่อ ม.๓ ต.ทุ่งต่อ อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	๓๙
๓	๑๙ มกราคม ๒๕๖๖	องค์การบริหารส่วนตำบลปะเหลียน ม. ต.ปะเหลียน อ.ปะเหลียน จ.ตรัง	๕๔
๔	๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖	อาคารอเนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลละมอ ม.๑ ต.ละมอ อ.นาโยง จ.ตรัง	๔๕

๕	๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖	โรงเรียนบ้านช่องลม ม.๑๑ ต.วังมะปราง อ.วังวิเศษ จ.ตรัง	๕๐
๖	๒๖ เมษายน ๒๕๖๖	วิทยาลัยการอาชีพกันตัง ม.๕ ต.กันตังใต้ อ.กันตัง จ.ตรัง	๖๘
๗	๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖	ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งค่าย ม.๔ ต.ทุ่งค่าย อ.ย่านตาขาว จ.ตรัง	๙๒
๘	๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖	โรงเรียนวัดเขี้ยวชาญกิจ ม.๗ ต.หนองตรุด อ.เมือง จ.ตรัง	๕๘
๙	๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๖	ศาลาอเนกประสงค์ ม.๒ ต.คลองปาง อ.รัชฎา จ.ตรัง	๕๑
๑๐	๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๖	โรงเรียนหาดสำราญวิทยาคม ม.๙ ต.หาดสำราญ จ.ตรัง	๗๐
รวม			๕๘๗

ตารางสรุปผลการติดตามให้บริการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เกษตรกร (คลินิกเกษตร ๐๕)

ชนิดพืช	ปัญหาที่พบ	วิธีการให้บริการ
ลองกอง	หนอนชอนเปลือก	-แนะนำให้เกษตรกรตัดแต่งกิ่งให้โปร่งมีแสงที่เหมาะสม -ใช้ไส้เดือนฝอยสำเร็จรูปฉีดพ่น -ใช้วิธีอนุรักษ์ธรรมชาติใช้แมลงหางหนีบเพื่อช่วยในการกำจัด
	ผลเน่าในลองกอง	-แนะนำให้ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง เพื่อให้อากาศถ่ายเทสะดวกและช่วยลดความชื้นในทรงพุ่ม -ตัดแต่งช่องผลอย่าให้ผลเปียกกัน -พ่นด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อราแมนโคเซบ 80%WP อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร
พริก	โรคน้ำแห้งหรือแอนแทรคโนส	- ควรใช้แคลเซียมโบรอน ๒๐ % โดยช่วงที่พริกออกดอก ให้ฉีดพ่น ๗ วัน/ครั้ง และเมื่อพริกมีผล ให้ฉีดพ่น ๑๐ วัน /ครั้ง - ควบคุมโรคโดยใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร โดยขยายในน้ำเพื่อเอาสปอร์ออกจาก วัสดุ (ข้าวฟ่าง ข้าวโพด) กรองเอาแต่น้ำ และผสมสารจับใบฉีดพ่นทุกๆ 5 - 7 วันโดยฉีดพ่นในช่วงเย็น หรือใช้เชื้อแบคทีเรียบีเอส (บาซิลลัส ซับทิลิส) อัตราการใช้ตามฉลาก เมื่อเริ่มพบอาการของโรคให้ฉีดพ่น บริเวณที่เกิดอาการของโรคทั้งนี้ควรผสมสารจับใบ และฉีดพ่นในช่วงเย็น - ใช้ยาป้องกันกำจัดเชื้อราพ่นทุก ๑-๒ อาทิตย์ต่อครั้ง ซึ่งมียาที่ใช้ได้ ผลดี เช่น ไดโพลทาแทน ๘๐% WP. ในอัตราส่วนประมาณ ๓๐ กรัม ผสมน้ำ ๑ ๒๐ ลิตร เบนเลท อัตราส่วนประมาณ ๖ กรัม ผสมน้ำ ๑ ๒๐ ลิตร ไชเนป ๘๐% WP. อัตราส่วนประมาณ ๖๐ กรัม ผสมน้ำ ๑

		๒๐ ลิตร ฉีดพ่นควรรคลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูกด้วยสารแมนโคเซบ
	เพลี้ยไฟเข้าทำลาย	-ใช้คาร์บาริลฉีดพ่น เมื่อตรวจพบเพลี้ยไฟระบาด พ่นทุกๆ ๗-๑๐วัน
	แมลงวันทองพริก	-ทำความสะอาดแปลงปลูก โดยการ เก็บพริกที่ร่วง หล่นเผาทำลาย เพื่อลด แหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวันทองพริก ๒. ใช้น้ำมันปิโตรเลียมสเปรย์ออยล์ ๘๓.๙% EC อัตรา ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร เน้นพ่นที่ผลพริกทุก ๕-๗ วัน ในกรณีพื้นที่ ที่พบการระบาดของเป็นประจำ พ่นครั้งแรก เมื่อพริกเริ่มติดผล หยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว ผลผลิต ๕-๗ วัน ๓. เมื่อพริกเริ่มติดผล พ่นเหยื่อพิษโปรตีน เป็นจุดทุกต้นรอบแปลงและพ่นเป็นแถว ต้นละจุด ห่างกันแถวละ ๕ เมตร พ่นทุก สัปดาห์ หรือ เทเหยื่อพิษโปรตีนใส่ในกับดักดัดแปลง เช่น ขวดพลาสติกเจาะช่องให้แมลง สามารถบินเข้ากับดักได้ และติดตั้งกับดักสูง จากพื้นดิน ๑๕ เซนติเมตร รอบแปลงปลูก ๔. ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ มาลาไทออน ๘๓% EC อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
พริก	โรคเหี่ยวจากแบคทีเรีย	-แนะนำให้ให้น้ำหัวเชื้อชีวภัณฑ์Bs ปริมาณ 25 กรัมผสมกากน้ำตาล 10 มิลลิลิตรและน้ำ 500 มิลลิลิตร ทิ้งไว้ 1 เดือน แล้วจึงผสมน้ำ 50 ลิตรและฉีดพ่นทุก 5- 7 วัน
ผักกาดขาว	หนอนกระทู้ผัก	-แนะนำให้ไถตากดินและเก็บเศษซากพืชออกจากแปลง -แนะนำให้ใช้บีที อัตรา ๔๐-๘๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร พ่นห่างกัน ๗ วันครั้ง -ใช้โรงเรือนตาข่ายไนล่อนขนาด 16 mesh หรือปลูกผักกางมุ้ง -ถ้าพบหนอนมากกว่า 1 ตัว/ต้น ให้ใช้BTอัตรา 40-80 มล./น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นติดต่อกัน 2 ครั้งและซ้ำทุกๆ 7 วัน
มะเขือ	หนอนเจาะผลมะเขือ	-แนะนำให้เก็บยอดและผลที่ถูกทำลายทิ้งนอกแปลง -ให้ใช้เบต้าไซฟลูทริน ๒.๕%EC อัตรา ๘๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
ข้าวโพด	หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด	-แนะนำให้ใช้สารสไปนีโทแรม (spinetoram) 12%SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร - สารคลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole)5.17%SCอัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร

		<p>-ควรพ่นสารฆ่าแมลงในช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงเวลาที่หนอนออกจากที่หลบซ่อน</p> <p>-เชื้อแบคทีเรียบาซิลลัสทูริงเจนซิส(Bt)สายพันธุ์ไอซาไว หรือสายพันธุ์เคอร์สตากี อัตรา 80ม กรัมต่อน้ำ20ลิตร พ่นทุก7วัน เมื่อพบการระบาด</p> <p>-ใช้แมลงตัวห้ำในการทำลาย มวนพิฆาต และมวน เพชฌฆาต</p>
มะนาว	ยอดมะนาวถูกเพลี้ยไก่แจ้ส้มทำลายทำให้ใบหงิกงอและเหี่ยวแห้ง	<p>-แนะนำให้เกษตรกรตัดแต่งใบอ่อน และยอดที่ถูกทำลายเผา</p> <p>-พ่นด้วยสารฆ่าแมลงอิมิดาโคลพริด 10%SLอัตรา 8 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร</p>
	มะนาวเป็นโรคแคงเกอร์จากเชื้อแบคทีเรีย	<p>-แนะนำให้เกษตรกรควรเลือกกิ่งพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มี การระบาดของโรค</p> <p>-ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคทำลายนอกแปลง</p> <p>-พ่นด้วยคอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ 85%WPอัตรา 30-50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร</p>
ถั่วฝักยาว	หนอนเจาะฝักลายจุดเข้าทำลายถั่วฝักยาว	<p>-แนะนำให้เกษตรกรก่อนปลูกไถพรวนและตากดินเพื่อ กำจัดด้งแต่ในแปลงปลูก</p> <p>-ถ้าพบหนอน 20 %ให้ใช้เบต้าไซฟลูทริน (โพลีเทค 025 EC2.5%EC)อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่น ติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน หมั่นตรวจแปลงปลูก และทำความสะอาดอยู่เสมอ</p>
	เพลี้ยอ่อนเข้าทำลาย	-แนะนำให้เกษตรกรใช้สารฆ่าแมลงไพโรนิล 5%SC อัตรา 20 มล./น้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น
	โรคราสนิม	<p>-แนะนำให้เกษตรกรไม่ปลูกถั่วแน่นเกินไป</p> <p>-เมื่อพบการระบาดใช้กำมะถันผงชนิดละลายน้ำ อัตรา 30-40 กรัม/น้ำ20ลิตร พ่นสัปดาห์ละครั้ง</p> <p>-ปลูกพืชหมุนเวียน</p>
มะเขือเทศ	หนอนขอนใบเข้าทำลายมะเขือเทศ	<p>-แนะนำให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงปลูกโดยเดินสำรวจแบบสลับฟันปลา สัปดาห์ละครั้ง</p> <p>-ติดกับดักกาวเหนียวสีเหลือง 80 กับดัก/ไร่ เพื่อจับตัว เต็มวัย</p> <p>-เผาทำลายพืชที่ถูกเข้าทำลาย</p> <p>-ใช้อิมิดาโคลพริด (คอนฟอดอร์ 100 SL10%SL) อัตรา 20-30 มล./น้ำ 20 ลิตร พ่นติดต่อกัน 2 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน</p>
ผักกาดขาว/ กวางตุ้ง/ ผักคะน้า	หนอนใยผัก	<p>-แนะนำให้เกษตรกรติดกับดักกาวเหนียวสีเหลือง อัตรา 80 กับดัก/ไร่ เพื่อกำจัดตัวเต็มวัย</p> <p>-ปลูกผักกางมุ้ง</p> <p>-ปล่อยแตนเบียนไข่ อัตรา 60,000 ตัว/ไร่ ทุกๆ 10 วัน</p>

๗.๓กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

ไม่มี

๗.๒ กิจกรรมผลิตและการขยายพันธุ์พืช

ไม่มี

๗.๓ การประสานงาน ติดตามและรายงานผล

ไม่มี

๘.ผลสำเร็จ /ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

๙.ปัญหา/อุปสรรค

ภาพกิจกรรม

คลินิกพืช

ภาพกิจกรรม

การจัดงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕
ศาลาประชามคมอำเภอหาดสำราญ ม.๔ ต.หาดสำราญ อ.หาดสำราญ จ.ตรัง

วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
ศาลาอเนกประสงค์องค์การบริหารส่วนตำบลละมอ ม.๑ ต.ละมอ อ.นาโยง จ.ตรัง

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖

โรงเรียนบ้านห้วยต่อ ม.๑ ต.ไม้ฝาด อ.เสีกา จ.ตรัง

๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖

ศาลาประชามอำเภอวังวิเศษ ม.๗ ต.วังมะปรางเหนือ อ.วังวิเศษ จ.ตรัง

ติดตามคลินิก ๐๕

ถ่ายเมื่อวันที่ 1/09/66

ถ่ายเมื่อวันที่ 13/06/66

ถ่ายเมื่อวันที่ 22/08/66